

Høring om endring i eksamensordningen i læreplanen i fellesfag og studieforbereidende

Sendt til Utdanningsdirektoratet, 10. september 2024

Teknas generelle merknad til forslaget

Tekna mener det er behov for en grundig gjennomgang av eksamensformer og hvordan gjennomføre elevvurdering som gir rettferdig og pålitelig vurdering av elevenes kompetanse. Eksamen skal også forberede til den vurdering de møter i høyere utdanning. Eksamen gir i seg selv læringsutbytte for elevene.

Tekna er derfor glad for signalene fra Utdanningsdirektoratets leder om at det igangsettes et større arbeid med full gjennomgang av elevvurdering, og håper dette arbeidet sees i sammenheng med hvordan man tenker studentvurdering i høyere utdanning.

Tekna ønsker å bidra aktivt inn i det varslede arbeidet med elevvurdering, med våre over 800 realfagslektorer i videregående skole og med nærmere 5 000 medlemmer i universitets- og høyskolesektoren, som har betydelig kunnskap og innsikt i dette området. Vi vil også kunne hente viktig informasjon fra våre 16 000 studentmedlemmer.

Det er stort behov for ro i skolen. Samtidig er det stadig endringer med nye læreplaner, nye oppgaver og nye styringssignaler som alle bygger på gode intensjoner. Dette skaper en svært krevende situasjon for en gruppe ansatte som allerede i dag er under sterkt press i sin skolehverdag.

God undervisning krever god planlegging før skoleåret starter. Endelig beslutning etter høringen vil ikke bli vedtatt og formidlet til lærerne før tidligst i midten av oktober, og 20 prosent av skoleåret er gjennomført før man kan ta høyde for at eksamen blir endret. Dette skaper stor uro og merarbeid for lærerne, og gir ikke den forutsigbarheten elevene trenger for godt elevarbeid gjennom hele året. Det er også en utfordring at eksamensveiledning og eventuelle eksempler på nye typer eksamensoppgaver vanligvis ikke publiseres før til våren og at man derfor ikke får mye tid til å legge om undervisningen for å tilpasse ny eksamensform.

Direktoratets direktør har gitt signaler om at dette vil være en ordning som skal gjelde for eksamen våren 2025, det betyr at det er ett kull som nå får en helt annen eksamensform enn kullet før og kanskje etter, noe som vi mener ikke er rettferdig.

Det er tre fag det er naturlig for Tekna å kommentere på:

- teknologi og forskningslære (TNF01-02)
- geofag (GFG01-02)
- informasjonsteknologi (INF01-02)

Tekna mener vi ikke bør fjerne forberedelsesdelen til noen av disse fagene. Fagene er nye, de er små og det er få faglærere som underviser i disse fagene. I fagene er det åpne kompetansemål og faglærer her et stort handlingsrom til å velge pensum og tematikk innenfor læreplanens rammer. Forberedelsesdel er her viktig for å sikre at alle elevene har ett felles grunnlag å møte opp til eksamen med. Det gir den mest rettferdige vurderingen.

Tekna mener man gjennom å gi gode eksamensoppgaver kan bidra til at bruken av KI i forberedelsesdelen ikke svekker muligheten til å avdekke elevens kompetanse. Tekna mener det er viktigere å se på utforming av eksamensoppgavene fremfor å fjerne forberedelsesdelen.

Undervisning og vurdering bør være i tråd med det elevene senere møter i arbeidslivet. Der møter elevene en hverdag hvor alle hjelpemidler er tilgjengelig, og det er evnen til å nyttiggjøre seg disse som er avgjørende for om man kan løse de oppgaver man blir satt til å løse. Eksamen med forberedelsesdel vil styrke denne kompetansen.

Se for øvrig merknader under hvert av ovennevnte fag.

Tekna mener:

Forberedelsesdelen bør beholdes i:

- teknologi og forskningslære (TNF01-02)
- geofag (GFG01-02)
- informasjonsteknologi (INF01-02)

Merknad til teknologi og forskningslære (TNF01-02)

Teknologi og forskningslære er et fag med mange åpne læreplanmål, der faglærer selv kan hente inn eksempler fra ulike områder innen forskning og teknologi. Det er naturlig å benytte seg av dagsaktuelle temaer. Læreplanen legger opp til at elevene skal jobbe med sammensatte problemstillinger uten fasitsvar der fokus ikke er på å kunne gjengi teori, men hvordan teorien anvendes. Når man forbereder elevene på et aktuelt tema i forkant av eksamen, stiller alle med et felles utgangspunkt for å svare på eksamensoppgavene. Det vil i faget være store variasjoner i undervisningen i de enkelte klasserom, og en forberedelsesdel skaper dermed mer rettferdighet for elever og lærere. Hvordan elevene nyttiggjør seg av informasjonen de har innhentet i forberedelsen, er avgjørende for hvordan de besvarer eksamen og gir åpning for å arbeide med sammensatte problemstillinger på et høyt nivå. Å arbeide med sammensatte problemstillinger innenfor teknologi og forskningslære gjør elevene studieforbredt.

Merknad til geofag (GFG01-02)

Geofag er på mange måter et kunnskapsfag i realfag, med mange dagsaktuelle temaer. Læreplanen har en rekke åpne kompetansemål, da læreplanen er skrevet med tanke på å tåle at dagsaktuelle tema er i endring. Læreplanen legger opp til at elevene skal kunne anvende kompetansen sin til å løse sammensatte problemstillinger uten fasitsvar. En forberedelsesdag/forberedelsesdel til eksamen i geofag sørger for elevene har et felles kunnskapsgrunnlag før eksamen. Å kunne sette seg inn i en kontekst dagen før eksamen gjør at elevene i større grad kan testes i å løse oppgaver som omhandler sammensatte problemstillinger på et høyere nivå. Det er målsettingen med læreplanen i faget. Åpne kompetansemål gjør at det kan være store forskjeller mellom hvilke temaer man har jobbet med i de ulike klasserom. En forberedelsesdel skaper dermed mer rettferdighet for både elever og lærere. Å jobbe med sammensatte problemstillinger gjør elevene mer studieforbredte og klare for en verden utenfor skolen.

Merknad til informasjonsteknologi (INF01-02)

Informasjonsteknologi er et fag med mange åpne læreplanmål, der faglærer selv kan hente inn eksempler fra ulike områder. Det er også et fag som er i stadig endring ettersom bruken endrer seg. Læreplanen legger opp til at elevene skal jobbe med komplekse problemstillinger uten fasitsvar der fokuset ikke bare er på å kunne gjengi teori, men hvordan teorien anvendes. Når man forbereder elevene på et aktuelt tema i forkant av eksamen, stiller alle med et felles utgangspunkt for å svare på eksamensoppgavene. Det vil i faget være store variasjoner i undervisningen i de enkelte klasserom, og en forberedelsesdel skaper dermed mer rettferdighet for elever og lærere. Hvordan elevene nyttiggjør seg av informasjonen de har innhentet i forberedelsen er avgjørende for hvordan de besvarer eksamen og gir åpning for å arbeide med sammensatte problemstillinger på et høyt nivå. Tar en bort forberedelsesdagen, vil det føre til at elevene må bruke mye tid på å lese og teste ut underveis, noe som går utover mengden, bredden og ikke minst dybden i fagstoff en får testet under eksamen. Det siste er det som blir vektlagt i læreplanen for faget.